

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Julius 6 Csütörtök. XXIV. évfolyam 54. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetői és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílt értesítés 20 fillér.
A hirdetmények a nyílt értesítés díjára fizetendő.

Az ököljog.

Külső országokban kevés a becsületünk. Egy-egy magyartól úgy megriadnak mintha szalonkabátban egy-egy „bakonyi betyár” vagy „debreceni bieskás” volna. A külföldi fogalom minden magyar ember kezében bieskát képzel, a kik kanaliz-zák a paprikát, lékelik az ember fejét, mint a dinnyét, összevagdadják az embert, mint a haresát.

Barbár magyarok vagyunk. Káromkodásunk cifra, mint a sujtásos szür, gomba, mint a kavicsos homok. Nyelvünk darabos, a szalonban megbotlunk, színház, zene nem érdekel, mindég a lóról beszélünk, meg a virtusról. Égbe hatoló Petőfink zengzetes dallamos nyelve sérti az idegen fülét, Jászai Marink törpe epigon Duse mellett, ujságjaink előkelőbbjei szemetek, a Neue Freue Presse előtt. Ney Dávid hatalmas baritonja macskazene a bécsi zengerájokhoz képest, egy-egy államfőnk szónoklata piaci beszéd, a Reichsrath komédiásai mellett. Egy-egy osztrák piktor, ha a párisi tárlaton kudarcot vall, arról hallgatnak, de mikor László Fülöp pópíkat és fejedelmeket fest és aki évenkint százazreket keres, arról úgy beszélnek, mint valami mázsolóról.

Van-e oka a tisztelt külföldnek művészetünket annyira lesajnálni, ne firtassuk. A jövő azzal biztat: hogy kegyes véleményük előbb-utóbb megváltozik.

Egy vidéki város postáján százával tolongott a nép. Mindegyik azonnal akarta megkapni a külföld előtt annyira lenézett krajeáros szemeteket; melyeket az ujságírók apja, Rakosi Jenő a lelkében fényes tehetségű Bartha Miklós, az elmés Gajári Ödön, Hereeg Ferenc, Kóbor Tamás, meg a vidék számottevő jeles ujságírói írnak.

A tolongás élelveszélyes. Agyon taposnak egy-egy gyenge nőt. Ugy kell felloesolni.

Ülünk a kávéházban. Egyikmá-sik ur egy egész raktár ujságot rakat maga elé. Azokon kotlik. Nem lehet kívárni tőle egy lapot sem. A másik egy-egy érdekes számot elesen, a harmadik kitép egy-egy oldalt.

Megyünk az utcán. Egy-egy „Don Juan” belénk ütközik. Megjegyzése sértő, kutya korbácsot érdemlő. De türejm: mert az ököljog, ha nincs is törvénybe iktatva nálunk de megszokott elveit követi a esibész meg az ur.

Csunya jog. Külföldön nem élnek vele, mert ez nem jog. Ez erőszak. Barbárság és Szamárság. Egész kulturánknak penészes gombája, mely tele árasztja a külföldi társadalmat.

Karlsbadban az ivókutakhoz, hol százával tódul a nép, liba sorban járulnak. Egy egy királyra várás olyan esőndben történik, mint mikor a templomba az orgona szavára várunk. Nálunk András bácsiék lovakkal törnek át a türelmetlen

néptömegben és kardot használnak. Szurnak és ütnek.

Nem jól van ez így. A társadalmi „cikk” az élethez tartozik. A perferz megjegyzések nem szellemi röppentyűk, hanem gazos szemetek. Mig a finomság imponál mindenkinek, mert hiszen vágyunk megismerni, aki hozzánk a köteles udvarias-ság szavával szól.

És a mig az ur is ököljoggal él, ne szidjuk a parasztot, ha a hivatal padlójára köp. Tőlünk is hasonlót lát.

A társadalom éretljeinek szervezkedése minden kisebb helyen javíthatnak e magyaros rossz szokásokon. A pogányságból megmaradt szokásainkat dobjuk ki a tarsolyból, a második ezer év utján nem jó utra való az. Nem a piperköcsködést, nem az elegáns nyakkendőt ajánljuk, hanem a külsőségben is megnyilatkozó nyájas és másokat tisztelő modort, hogy a mikor előttünk elmegy egy beteg ne ütközzünk belé, mikor a társaskocsikon nincs helye egy asszonynak, adjuk át a magunkét.

Nem kerül ez sokba és mennyit javulna a külföld előtt a vélemény, hol egyébként elismerik, hogy a magyarok a vendégtől nem sajnálják, se a jó bort, se a rostélyost, se a tőpörtüös pogácsát.

TÁRGA.

A magyarok eredetéről.

Irtá: Vámbéry Ármin.

Arra, hogy miképen szándékozom megfelelni e még manap is nyílt kérdésre, utaltam már egyes korábban megjelent tudományos értekezéseimben is a mennyiben hangsúlyoztam, hogy Árpád és hadi népe, mely a kilencedik század utóján megalapította a mostani Magyarországot, határozottan török vándornép volt, mely jobbára a török népláncolatnak észak-nyugat felé szorított láncszemét alkotva, az Ural folyó mellékéről a Volgán át Európába, illetőleg Pannoniába nyomult és államot alkotott a mostani Magyarországon. A mi pedig a magyarok etnoszát és nyelvét illeti, az nem egyéb a legtarkább nyelvkvereknél, a mennyiben a török nomádok, részben vándorlásuk közben, temérdek, velők törzsrökonságban álló finn-ugor elemet vontak magukhoz, de Magyarország sík földjein is találtak rokon nyelvmaradványokat, velők lassankint elvegyültek s ily módon keletkezett Pannoniában a mostani magyar nép és mostani magyar nyelv. Tekintve az eredetnek ezt a talányszerűségét és figyelemmel a nyelvészeti hozzávetések rugékonyságára, könnyű megérteni, hogy Magyarországon már régtől fogva és

sokat vitáztak és irtak a nemzet eredetéről. A nézetek több ízben megváltoztak s midőn én a vikába beleszóltam, a tulnyomó részben finn-ugor eredet elmélete volt felül. Munkámmal e szerint az utóbbi ellen fordultam, amennyiben a török nomádok életét és vándorlásait általánosságban illető személyes tapasztalataim alapján, de nem kevésbbé támaszkodva a történelmi forrásanyagra is, igyekeztem igazolni Árpád török nemzetiségét illető állításomat. Megengedtem, hogy keverék nyelv a magyar, de hozzá tettem, hogy a vegyülékben nem a finn-ugor, hanem a török-tatár elem uralkodik. E nézetemmel szemben a nyelvészek, de különösen legbuzgóbb és egyuttal minden bizonyára legképzettebb képviselőjük a német születésű Budenz a szőfejtegető nyelvbuvár minden szenvedelmével a magyar nyelv kiválóan ugor jellege mellett szállt síkra. Az ellenpárt érvei jobbára az összehasonlító nyelvészet általunk szentnek és érinthetetlennek tartott főszabályaira támaszkodtak, de engem soha más belátásra nem bírhattak és még kevésbbé győzhettek meg arról, hogy tévedek. A füzdelem, melyet fanatikus ellenfeleim, sajnos, átvittek a személyeskedés terére is, eltartott jó sokáig, de ezuttal is bevált a régi diák közmondás: Philologi certant, tamen sub iudice lis. Az ellenséges iskola etimologikus bukfencei és grammatikus erőszakosságai, az általuk romélnőli egészen más hatással voltak reám, a mennyiben erősen megrendítették hitemet az összehasonlító nyelvtudomány

egész fegyvertárában. Beláttam, hogy ugyanilyen kézfelfogható módon bármely tetszés szerinti ural-altáji nyelvről be lehet bizonyítani, hogy a legközvetlenebb rokonságban áll a magyarral. A „nyelv” és „köldök” etimologikus összekapcsolása csak azért, mert hosszú, lecsüngő tárgynak látszik mind a kettő és a képzelt gyökszok felhasználása az érthetetlen dolgok igazolására, a mivel tudós ellenfelem elfogadhatóvá igyekezett tenni elméletét, mindenestre nagyon is ábrándos és nagyon is gyöngye volt szellemem gyakorlatias irányra számára. Ennélfogva felhagytam a vitakozással és beértem azzal az eredménnyel, hogy a honalapító magyarokat nem nyílvánították most már, mint annak előtte, kizárólag finn-ugor eredetűnek, hanem csak nyelvüket mondották annak és hogy még legadázabb ellenfelem is megengedte, hogy Árpád és hadi népe származásra nézve török is lehetett. A külföldi tudmányosság természetesen nagyon esekély mértékben vett részt e kizárólag magyar vitakozásban és annál jobban esett pártomon látnom Rinkot, a német történelmi kutatás nesztörát, ki, utalva egy Iba Daszka és egy Porphyrogenitus történelmi tanúság tételére, a kilencedik század vége felé Magyarországra beözönlött magyarokat törököknek tartotta Ithton a közönség nagy többsége az én nézetemhez csatlakozott és könyvemnek 700 példányból álló első kiadását három nap alatt elkapták.

E jelenség oka mindenesetre inkább a nem-

Bonyhádi választás. Tolna vármegye központi választmánya a képviselőválasztást e hó 12-ére tűzte ki. A mandátumért ifj. Weber János nagybíró és dr. Schwetzer Antal ügyvéd küzdenek mindketten Kossuth-párti programmal.

Két új mandátum. A legutóbb tartott két időközi választáson mandátumot nyert dr. Szilágyi István lécsői és dr. Somogyi Aladár törökszentmiklósi országgyűlési képviselők, akik mindketten a függetlenségi párt tagjai, kedden terjesztették be megbízó leveleiket a Ház elnökségéhez.

A helyzet.

Fejérváry Géza báró szombaton kétségtelen kudarcot vallott azzal az első lépéssel, melyet úgynevezett békeakciója során tett. A vezérőrk bizottság nehánytagjával való érintkezése alkalmával kiderült, hogy a miniszterelnök csak azt mondotta el a nála egybegyűlt uraknak, a mit már amúgy is jól tudunk a király belügyi és gazdasági dolgokban szabad kezét enged a koalíciónak, de a katonai kérdésekben egyetlen lépéssel sem megy túl azokon az engedményeken, melyeket az utolsó két esztendő során tett, illetve kilátásba helyezett.

A szombati konferencia előtt az a hír terjedt el, hogy a koronának a katonai dolgokról is lesz valami új mandátumadója és éppen ezért hívta össze Fejérváry báró a többség vezéreit, akik abban a főtételben engedtek a meghívásnak, hogy valami újat fognak hallani. Ez azonban be nem következett a koalíció köreiben, mondhatni méltán, csodálkozással kérdik, vajon mi célja lehetett Fejérváry bárónak a szombati előterjesztésével. A koalíció ismétlenül félre nem érthető módon kijelentette, hogy az eddigi katonai vívmányokkal, bármily értékesek volnának is, be nem éri. Ha tehát Fejérváry báró, aki a koalíciónak teljesen régi ismert alapon ajánlotta kabinetalkitást, csak azt akarta demonstrálni, hogy ezen az alapon lehetetlen a kibontakozás, akkor teljesen fölösleges és hiábavaló dolgot művelt. Azzal, hogy a korona éppen azon a ponton nem enged, a hol a koalíció engedékenységet vár, a miniszterelnök újat nem mondott a koalíciónak.

A többségnek a miniszterelnöki konferencián jelen volt képviselői oly kevés jelentőséget tulajdonítanak Fejérváry báró nyilatkozatainak, hogy egyáltalában nem sietnek a vezérőrk bizottság egybehívásával. A koalíciónak ez a vezető testülete csak szerdán ül össze és akkor is Fejérváry báró proposíciói csupán oly módon fognak szóba kerülni, hogy alkalmul szolgáljanak annak megbeszélésére, miképen lehetne a kormány ellen irányuló passzív rezisztenciát még hathatósabban szervezni.

A közvéleményt most az a kérdés foglalkoztatja,

hogy Fejérváry báró mit fog tenni? Hire jár, hogy a szombati kudarc egyáltalán nem esüggasztette el a miniszterelnököt. Ugy vélekedik, hogy misssziója, mely parlamentáris koalíciós kormány alakítás elősegítésére irányul, még korántsem szűnt meg. Folytatni szándékozik a tárgyalásokat, állítólag más ellenlézki politikusokkal.

KÜLFÖLD

Potemkin megszökött.

Hivatalos táviratok jelentették Odesszából, hogy a Knyaz Potemkin lázadó legénysége megadta magát. Kitért azonban, hogy az orosz hivatalos hírszolgálat hazudott azért, hogy megtévessze az európai közvéleményt. Budapesti táviratok szerint a Potemkin a zendülő legénységgel a konstanzi kikötőbe érkezett. A legénység 700 emberből állt, abból a 700 emberből, melyről azt jelentették, hogy valamennyit agyonlőttek. Szentek kérték, de a román hatóságok e kívánságuk teljesítését megtagadták.

A legújabb hírek különben a következők:

A Potemkin Konstanza előtt.

Julius 3-án délután öt órakor nagy hadihajó jelent meg a szemhatáron Konstanza előtt. Az egész lakosságot nagy félelem fogta el és mindenki a tengerpartra sietett. Az idegen hadihajó a kikötőn kívül a parttól két kilométernyire állott meg, tizenhatszáz lövegével üdvözölte a várost és föltűzte a vörös lobogót. A kikötőben állomásozó orosz állomáshajók viszonyozták az üdvözlést. A kikötőkapitány, aki csakhamar konstátálta, hogy a város elé érkezett hajó a Potemkin hadihajó, gőznaszádra szállt s a Potemkinhoz ment. A hajóról vis-zajzót a következőket mondta el:

— A hajó fedélzetén a legnagyobb tisztelettel fogadtak. A parancsnok helyett egy tengerészeti hadapród fogadott, aki azt mondotta nekem, hogy a hajó az Odesszából megszökött Potemkin. Elmondta nekem, hogy a Szobasztopolból érkezett hajórajegyaltaiban nem is gondolt arra, hogy a Potemkin elfoglalását megkísérelje, sőt ellenkezőleg, az összes hajók legényei ezzel a kiáltással üdvözölték a Potemkin tengerészeit: Eljen az új parancsnokság.

A hadapród ezután engedelmet kért a kikötőkapitánytól arra, hogy néhány matróz partra száll hasson és eleséget vásárolhasson. Az orosz állomáshajó matrózai a partraszállított föllázadt matrózokkal barátkoztak, hosszasan esőkoloztak, ölelkeztek és ezt kiáltották: Oroszország végre szabad! A Potemkin legénysége hétszázötven ember; a hajón egyetlen tiszt sincs. Az összes matrózok arcáról kétségbeesés volt leolvasható. A küldöttség tárgyalást kíván indítani a román hatóságokkal a legénység megadására,

de föltétlenül azt kötötte ki, hogy egyetlen emberüket se szolgáltatassák ki Oroszországnak. A konstancai hatóságok utasításokat kértek a bukaresti kormánytól. A küldöttségnek egy tagja azt mondja, hogy a Potemkin husz forradalmár vezényli. A hajó az előző estén hagyta el Odesszát s elindulása előtt a szobasztopolli hajórajhoz összes matrózai negyedórát tartó viharos hurrázással üdvözölték. A Potemkin tovább bakiójára nézve még nem határozta meg. Konstanzaiban óriás izgatottság van, mert még más orosz hadihajók is föltűnnek a szemhatáron, de még nem tudják, vajon üldözik-e a Potemkint, vagy zendülők, a Potemkin partraszállított legényeinek bőségesen adnak eleséget és köszönet, mert a lakosság attól fél, hogy ellenkező esetben bombáznai fogják a várost.

A Pobjedonoszev, a Dvjenakot Aposztolov nevű páncéloshajó, egy cirkáló, a Kavarszki nevű torpedónaszád és több más torpedóhajó Visnovceki tengeri vezényletével június 28-án Szobasztopolból Odesszába ment. Egy másik hajóosztály, mely a Rosztiszlav és Sinov nevű sorhajókból áll, 29-én követte Krieger tengeri vezényletével. Megérkezve az odesszai kikötőbe, megparancsolta Krieger tengeri vezényletével a Potemkinnek, hogy csatlakozzék a hajóhadhoz. A felelet az volt, hogy kéri a főparancsnokot, jöjjen a Potemkinre. Végre a Potemkin harcra készült és teljes gőzzel elvonult az egész hajóhad előtt. A hajó oly közel vonult el a többiek mellett, hogy meglehetősen ismerni főparancsnokát. Sűrű szakállas ember volt polgári ruházattal. Néhányan azt állítják, hogy mintegy harminc polgári ruházatu embert láttak a hajón. Krieger tengeri vezényletével azt jelezte: Ma Szobasztopolba megyünk. A Potemkin azt felelte: Gépeink megromlottak! Krieger újabb parancsára: Mi Szobasztopolba megyünk a Pobjedonoszevről azt felelték: Mi itt maradunk! A páncélos megfordult és a Potemkin mellé állott. Végre a Pobjedonoszev azt jelezte, hogy tisztjeit partra akarja tenni. Ez volt az utolsó jel, a melyet a hajóhad Szobasztopol felé való távozáskor kapott.

A helyzet Odesszába.

A lakosság zöme ellagya a várost. A pályaudvar zsúfolva van és ezerszámra várják az emberek elszállítást. A posta- és táviróhivatal éjjel-nappal tömve van emberekkel. Az idegen konzulátusok egyebet sem tesznek, minthogy utleveleket állítanak ki. A magyar-osztrák főkonzulátuson még soha sem volt akkora csomó, mint most.

A Pobjedonoszev a kikötőben van. A Potemkin megkapta a kért eleséget és kőfőszert és az éj folyamán távozott. A város még mindig ég. A kikötőben sok nagy hajó elégett. A csőcselék égő petróleumot és naftát öntött a tengerbe; a szél az égő folyadékot a gőzhajókhoz vitte és tizenöt nagy hajó meggyuladt. A Katalin-rakodóparton két bombát

zeti és politikai, mint a tisztán tudományos érdeklődésnek tulajdonítható, mert az ázsiai eredetűre büszke nemzetnek sehogys sem tetszett sőt egyenesen sértőnek látszott, hogy őseit vérokonyságba keverték a magas északvidék halászatból és vadászatból élő nyomoruságos osztjáj, vogul népével és Szibéria más nép foszlányaival. A harci erényeire, vitézségére és függetlenségére sokat tartó magyarságnak inkább megfelelt a hunokkal és az avarokkal való rokonság, kiket csak a középkor kereszténysége rajzolt borzalmat keltő hadi népnek; s a nemzeti hagyományok tökéletesen igazsága is van, midőn ezt a nézetet vallja, mert, mint buvárlataim későbbi folyásában meggyőződtem és mint ily című munkámban Vámbérynek, a tudományos világ e kitűnőségének cikkét szerző szíves készséggel engedte át lapunknak közlésül, mely különben részlet „Küzelmeim” most megjelent kötetéből és a Franklin Társulatnál kapható. Hatalmas munka, mely számot tarthat minden művelt ember figyelmére.

Tündérújjak munkája.

Ezer kíváncsi szem nézte meg a tündérújjak munkáit a tanév végén — a polgári, felső és népiskolákban. Egy-egy szép parányi olajfestésű tájkép-nél, csillogos csipkeverésnél, aquaréll festésnél szalon diván vánkornál, szinte összeverődik a csodálkozóknak tenyere: hogy mennyi ördögös nehéz munkára képesek megtanítani csitri leányokat. A tanítónők ide-

ges mozgolódással kalauzolnak bennünket és az elegancia szertelenségeit szopora beszéddel fűszerezik: hogy mily nehéz volt, meg amazzal megcsinálni.

Elismerjük, hogy a tanítónők valóságos rabjai a megszokott szertelenségnek, a divatnak, kik idegzetüket hosszú tíz hónap mellett horgoló tűk között, himző asztaloknál győtrik és várományos idegességgel dolgoznak a vizgára, szakértők és laikusok csodálkozására.

Nekünk ez a művészet nem imponál. Mert tulajdonképpen nem is perfect művészet az, a mi fő: a divat szertelensége többször vezet a romlás felé, mint a mily köze van e munkáknak, az élethez.

Mert mit látunk? Drága pénzben előállítanak egy-egy divat párnát, melyet a kereskedésben olcsóbban kapunk és a míg paravánra festenek, a napernyőre lilomot pingál a kis gyermek, addig a gazdasszony tüje ollója hiányzik a kézi-munka kiállításról s jó formán egy föltét sem tudnak vetni állami elszakadt ruhaneműre, nem tudtak kiszabni egy gyermek ruhát, nem tudnak össze ütni egy házi köntöst.

A régi asszonyok tüvel, cérnával mentek át a szomszédba, a délebed megfőzése után. Ma regényekkel. A tüért cérnáért ruhásboltba, meg női szabóknak fizetünk. Még pedig sokat.

Egyik ember egy egész vagyont. A magát, vagy a másót, a városát, vagy államát idegenekéi. Olyik sikkaszt, csak hogy Öngyásgát divatosan megvart selyem ruhában járhasson.

Az iskolai pepceselés aztán haszontalan kárba

vész. A ki gyermekkorában himezett, az asszony korában megundorodik tőle. Mert agyon szakálták egy-egy keresztöltés, egy-egy esetet vonás miatt, mikor az iskolai padokban hétrét ülte himezte a selyem zsebkendő, a melyen egy-egy hónapig eldologozott és amikor azok a szegény varróleányok 20—30 fillérért reá fanyalodnak a szemétrontró munkára, csak hogy élhessenek.

Az otthoni ruhavarrás hasznos s a tisztviselők nejének szinte parancsoló. Mi azt hisszük, mikor e tárgyról érdemesnek találjuk cikkeket írni. Az 50—100 frtos hívtalnak sajgó szívvel hámozhat ki 30—40 koronát egy-egy ruhára. Ha csak 4 ruhát csináltat egy évben egy asszony 30—40 frtot elfizet a szabónőnek.

Nem a monogramon himzésnél kell takarékoskodnunk. Egy szál gyufa helyett gyujtsunk meg kettőt, de egy liter bor helyett, ne igyunk meg ölt.

Elmondva, ez nemzetgazdászati szempontból is igen fontos kérdéssről véleményünk, a pedagógia szempont, az életre való nevelés is azt mondja, hogy valóban szükséges dolgokat tanítsák a leányoknak. Elsőbb a foltozás, mint az aquarell festés, eltekintve a művészi szemponttól.

Az élet! Ezt a sokat hangoztatott szót, ne szolgáljuk a szertelenséggel a mit művészetnek neveznek, mert tulajdonképpen az erőlködés nem is művészet. A művészet ambícióból fakad, már pedig kisleányaink eszméit kaptak attól a kárhózatossan unalmas munkától, mely kizárólag az évről-évre látoknak dolgozik évről-évre.

vetettek, a mely tizenkét kozákokat és rendőrt megsebesített.

A legutóbbi negyvennyolc óra alatt harmincezerből több ember hagyta el a várost. Negyvenöt embert, a kiket a gyújtogatásnál tetten érték, az utcán agyonlőttek.

Ostrom állapot.

Nikolajevből jelentik, hogy bombarobbanás következtében egy rendőr és négy kozák meghalt, Nikolajevben és Szebasztopolban kihirdették az ostromállapotot.

A székely iparkamara közgyűlése.

Marosvásárhely, 1905. június 28.

A marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara június 28-án tartotta közgyűlését. Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök részvételével szavakban jelentette be József kir. herceg elhunytát. Azután Kuliyi Zsigmond szegedi kamarai titkár elhunytát fölött fejezte ki a kamara jegyzőkönyvileg is részvételét. Hieronymi Károly volt kereskedelemügyi miniszternek tárcájától megválását sajnálattal vették tudomásul. Vörös Lászlónak az új miniszternek leiratát tudomásul vették. A teljes ülés egyben azon reményének adott kifejezést, hogy a miniszter ur minden lehetőséget elfog követni arra nézve, hogy a mostani szerencsétlen politikai viszonyokkal kapcsolatos súlyos közgazdasági válság a legrövidebb idő alatt véget érjen.

A tárgysorozat rendjén a nagyváradi társkamara az önálló vámterület létesítése ügyében a kormányhoz tett fölterjesztéséhez hozzájárulván, hasonló szellemű fölirat küldése elhatározott. Az iparjuttatások elhelyezésére a kerületből 20 pályázat érkezett be, azok közül a kamara négyet ajánl 100-100 korona pénzjutalommal való kitüntetésre. Tudomásul vették a titkárnak a szászrégeni kádárparaszok termelő szövetségének megalakulásáról és a szászrégeni cipész tanfolyam eredményeiről tett jelentését. A székely fiúk ipari elhelyezését őszre halasztották s ez ügyvel kapcsolatban örömmel vette tudomásul a kamara a besztercei Székely Társaságnak egy székely tanonc otthon létesítése iránt tett kezdeményezését.

A Baróthon létesítendő új ipartestület alapszabályait a kamara a kereskedelemügyi miniszternél jóváhagyásra ajánlja. A Székely Szövetségnek Sepsiszentgyörgyön és az O. M. K. E. marosvásárhelyi kerületének Székelyudvarhelyt augusztus hó folyamán tartandó közgyűlésén a kamara képviselői fogja magát.

Vargha István budapesti lakos 300 drb szövetségkel a székelyföldön egy házi ipari vállalatot szándékozik létesíteni, a kamara a vállalat székhelyül Székelykeresztúrt és Csikszereadát ajánlotta. Az elnök bejelentette, hogy a székelyföldi házi ipart ismertető munkát elkészült és az a kereskedelemügyi miniszterhez fölterjesztett, továbbá, hogy a munkát egész terjedelmében a kamara évi jelentésében is meg fog jeleníteni.

A kereskedői körök részéről fölmerült kívánság folytán a kamara sürgős kérelmet intéz az Osztrák Magyar Bank budapesti igazgatóságához, hogy Székelyudvarhelyt és Csikszereadát kapcsolatosan valamelyik pénzintézettel bank mellékhelyeket létesítsen.

Végül elhatározták, hogy a nyár folyamán július és augusztus hónapokban közgyűléseket nem tartanak.

NAPI HIREK.

— **Papszentelés.** Gróf Majláth G. Károly június 25-én Tallos Jenőt aszterpappá, június 26-án Huszár Ádámot szerpappá és 27-én: Anda Gézát, András Pétert, Antal Károlyt, Csab Gyula Józsefet, szentkatolnai Fülöp Jánost, György Lajost, Haulik K. Jánost, bereczki Pénzes Lászlót és Péter Jánost áldozópapokká szentelte fel.

— **Kinevezések.** György Ilyés györgyfalvi lelkész Vékére áthelyeztetvén, helyébe Rész János kolozvári hitelemző ideig. lelkésznek, — Haulik K. János újművés pedig csikszentsimonosatózsegi káplánnak, — Oláh Dániel gyergyószentmiklósi káplán Ksdiessfalvára lelkésznek nevezetett ki.

— **Új állomásfőnök.** Zsigmond Ferenc m. kir. államvasuti ellenőr a közdivásárhelyi vasuti állomás köztisztviselőiben álló főnöke, betegeskedése folytán hosszabb szabadságra menvén helyette Szent-

István, államvasuti hivatalnok, aki évek óta Sepsiszentgyörgyön működött, bízott meg a közdivásárhelyi állomás vezetésével.

— **Halálozás.** Őszinte részvétellel közöljük a gyászhirot, mely a sepsiszentgyörgyi m. kir. tanítónő képző egyik kedves volt növendékének korai, váratlan elhunytát jelenti. Dancs Matild a neve az élete tavaszán elhunyt kedves, szép és szelídlelkű leánynak, aki pár hónapi szenvedés után, 18 éves korában s akkor hunyta le szemeit örök álomra, midőn pályatársai a képzővizsgálatot tették le. Társai még ezután mennek ki a nagy küzdelembe az élet tengerére, ő már bevezette földi pályafutását, s az örök álmokat álmodja siri nyugvóhelyén, Kőrösi Csoma Sándor szülőfalujában, a szép magas dombon fekvő temetőkerítésben, viruló akácok árnyas lombjai alatt. S míg ő a boldogság álmait álmodja bánatos szülői: Dancs Lajos Kőrösi tanító és felesége Bajkó Eliz tovább küzdenek az ő korai lesújtó elmulása okozta tengeremély fájdalommal, örökös bánattal. A kedves ifjú leány ravatalát a koszorúk, virágok egész özöne borította el s az egész kis község lakossága a részvét könnyeivel öntözte koporsóját. Temetése július 3-án hátfőn d. u. volt óriási részvét között megjelent ott a kis falu apraja nagyja s mindenki hozott koporsójára egy-két virágszálat. Legszébb volt közöttük azonban volt pályatársai a sepsiszentgyörgyi tanítónők képző IV. éves végzett növendékei koszorúja, melyet Racz Jolán tett le könyvek közt egy küldöttség élén a ravatalra. Bartha János helybeli, Bajkó György barátsági lelkészek végeztek a temetés szomorú, megható aktusát; gyászdalokat pedig a zágoni tanítói daloskór énekelte Nagy Imre vezetésével, a könyekre indítva a közönséget. Legyen zavartalan az elhunyt siri álma.

— **Estély Kovásznán.** Az orbai evang. ref. egyházmegye újonnan választott főgondnokának: Z. Séra Lajos urnak és gondnokainak: Dr. Bartha Imre és M. Barabás Benedek urnaknak egyházi méltóságukba leendő ünnepélyes beiktatásával kapcsolatban a kovásznai evang. ref. egyházközség közel 100 éves templomának kijavítása és fűthetővé tétele költségeinek részben való fedezésére Dr. Bartók György, erdélyi ref. püspök, Bárd Bányó Dezső, v. b. t. t. orsz. képvis., ker. főgondnok, Gróf Mikes Ármán, Dr. Székely György, brassói főispán, főgondnok, Szentiványi Miklós, alispán, fővédnöksége mellett 1905. évi július 6-án Kovásznán, a Deák Imre színházi nagytermében táncos egybekötött műsoros estélyt rendez a következő műsorral: 1. Nyitány. Előadja a fűrdőzenekar. 2. Szaval: Csánki Mariska urleány. 3. „Az erdő alkonya” (Schmölzer-tétel). Énekl: a zágoni tanítói dalkar. 4. Felolvasás. Tartja: dr. Bene István országgy. képviselő ur. 5. Fuvola szóló, zenekísérettel. Előadja: Huszár József ur. 6. Szaval: Ignác László ur. 7. Népdalokat énekel zenekísérettel: Nagy Imre ur. 8. Eredeti költeményeket olvas fel: Szabó Jenő ur. Tánc!

— **A sétatéri mulatság.** A közdivásárhelyi kicsiny sétatér gondozására vasárnap délután hangverseny majd annak végében táncmulatságot rendeztek, mely igen jól sikerült. Nagy és szép közönség mulatott a kedélyes összejövetelen, melynek rendezésében a legtöbbet fáradozott a Kereskedő Ifjak Társulata, Fejér Tóni és Kiss Károly elnökek lelkes vezetésével.

— **Halálozás.** Lemhényi Orbán Mihály, a közdivásárhelyi főgimnázium VII-ik osztályának szorgalmas, jóviselő végzett tanulója, a vizsgálatok letétele után, hosszas szenvedés után, szülői nagy bánatára elhunyt. Június 29-én temették el nagy részvétellel Lemhényben; tanuló társai nevében Czirk Miklós VII. o. tanuló vett érzékeny búcsút a korán elhunyt ifjútól. Nyugodjék csendesen!

— **Nagybeteg 48-as alezredes.** Horváth Ignác 48-49-ben honvéd alezredes a Mátyás huszárezred 91 éves praeconszok, mint részvétellel értesültünk tudógyuladása esett és Farkas-utca 27. sz. lakásán fekszik Kolozsárra.

— **Egyetemi hallgatók bálja.** A vármegye egyetemi hallgatói július 8-án táncestélyt rendeznek Sepsiszentgyörgyön. A kitűnőnek ígérkező mulatságról a következő meghívókat küldötték szét: Meghívó. Haromszék vármegye egyetemi ifjusága 1905. július 8-án, Sepsiszentgyörgyön, a Miklós Mátyás főlekerthelyiségben (kedvezőtlen idő esetén a városháza dísztermében) a Közdivásárhelyen felállítandó Kossuth szobor-alap javára. Bene István

dr., Brázy Zoltán, Ferenczy Géza dr., Gróf János, Gödri Ferenc ifj., Haller János gróf, Kossuth Ferenc, Polányi Géza dr., Ráth Endre dr., Török Andor dr., Zakariás János dr. védnöksége alatt zártkörű táncestélyt rendez. Rendező bizottság: Sylvester Andor elnök. I. Dienes Lajos, Ferenc Lajos, Imreh Lajos, Jakab Zoltán, K. Kovács István alelnökök; Benkő Gyula titkár. Császár Kálmán pénztáros. Barabás Miklós, Bardos Lajos, Bedő Gábor, Benedek Andor, Benedek Antal, Benedek István, Bene Dénes, Benkő Ferenc, Biró Gyula, Biró Sándor, Bodor Béla, Bodó Jenő, Bodola Gyula, Borea György, Bogdán Ernő, Bogdán Géza, Cseke Vince, Császár Lajos, Csorak Samu, Dálnoky Károly, David István, Deák Gábor, Demeter Antal, Dina Emil, Dienes Dezső, Duduc Jenő, Ehrlich Jenő ellenőr, Elekcs Jenő, Fábian Vilmos, Fekete András, Fülöp Albert, Fülöp Ákos, Gottschman Alfréd, Gyárfás Géza, Gyöngyössi Béla, György Ferenc, Hadnagy Károly, Haulik Béla, Ince Gábor, Jakab Lajos, Jakab Tivár, Jancsó Béla, Kádár Albert, Kamenitzky Árpád, Kelemen Gyula, Keller Arthur, Kiss Endre, Kiss Ernő, Kiss Gyula, Kiss Károly, Kósa János, Kovács József, Kozma Balázs, Mike Elek, Molnár Andor, Molnár Árpád, Nagy Gyula, Nagy Ferenc, K. Nagy József ellenőr, Nagy Mózes, Nagy Pál, Novák Sándor, Oláh Béla, Pál Béla, Pál Ferenc, Pál István, Pál Lajos, Pethő Andor, Puskás Kálmán, Rácz Gábor, Rápóti Lajos, Sándor Arthur, Sándor Miklós, Sebestyén Kálmán, Serester Tamás, Séra Gyula, ifj. Söfalvi Fülöp Ferenc, Schmiedt Frigyes, Szabó Gyula, Szentpáli Sándor, Szotyori Lajos, Thuróczy Albert, Tusa Gyula, Tuzson Árpád, Vargha Béla, Veress Jenő, Vertán Emil, Vertán Jenő, Zsilinszky József.

— **Toborzás.** Minden igaz embert, minden jó embert szeretettel hívunk, lépjen be a tüdőbetegek megmentése ligájába. Tagsági díj: évi négy és két korona. A ki belépni akar, írja meg ezt a József kir. Herceg Szanatorium egyesületnek Budapest királyi bérház. Kérjen alapszabályt hadd lássa milyen Istennek tetszős dologról van szó.

— **Egy kis statisztika a hadsereg magyar tisztjeiről.** A statisztika egyike a legújabb tudományoknak, mely azonban rövid idő alatt óriási horderre emelkedett. Megbízhatósága azonban nem feltétlen, épen azért — mert statisztika. Azért nem fűzünk semmiféle magyarázatot, csak közöljük a következő érdekes adatokat. — 1867-ben a hadseregnek körülbelül csak 2500 magyar tisztje volt, most a hadseregben 4418, a honvédségben pedig, az utolsó honvédelmi költségvetés szerint 3414 tiszt és hivatalnok szolgált, összesen 7832, vagyis 5332-vel több, mint 1867-ben. — A hadsereg 1093 orvosa közül csak 244 a magyar, a 200 hadbíró közül 26 és az 584 számvivő iszt közül csak 177 a magyar. De a 4418 tiszt minőségben szolgáló magyar állampolgár közül csak 2638 beszél jól magyarul, 866 a szolgálati használatra kielégítően bírja, 914-en egyáltalán nem bírják nyelvüket. — A hadsereg 197 tábornoka közül csak 43 a magyar és az 1539 törzstiszt közül csak 371. A hadseregben 1904-ben szolgáló 22380 havdíjas között csak mintegy 6000 magyar állampolgár van.

— **Vívóakadémia Petrozsényben.** A kolozsvári atletikai Club elnöke közdivásárhelyi István János ügyvédjelölt július 2-án egy vívóversenye a határszéli oláhok és szászok felett nagy győzelmet aratott: megnyerte az első aranyérmét és a „határszéli védő” bajnok címet. A női vívásban Br. Chappon Izabella és gróf Lónyay Margit, a mesteri mérkőzésben Br. Chappon Samu vitték az első díjat.

— **Köszönetnyilvánítás.** Áll. elemi iskolák dícséretes magaviseletű és szorgalmas tanulóinak megjutalmazására a következő adományok folytak be. 1. Közdivásárhely város 20 K. 2. Közdivásárhelyi Tak. pénztár 20 K. 3. Dr. Szacsavay Gyula, ügyvéd ur 10 K. 4. Benkő Lajos, gazdatanácsos ur 2 K. 5. Pap Adolf ur néhai b. e. Mihály fia emlékének megörökítő cöljából 100 K.-as alapítványt tett sennek kamataképpen adott 5 K.-át. 6. Szotyori József, békési községi tanító 100 K.-as alapítványnak mintegy kamataképpen a néhai édesapja szintén küldött 1 K.-át. 7. Piblingor Gyula, keresk. ur 4 drb könyv. 8. Vall. és közokt. Miniszter ur szintén küldött a jelzett célból egy szép és értékes könyvet. A nemes szívű adakozóknak hálás köszönetet mond a gondnokság nevében Közdivásárhely, 1905. július 2-án Dr. Török Andor, g. e.nök. M. Székely János g. jegyző.

H i r d e t é s e k.

Eladó gabona és széna-termés.

Peselnéken 150 holdnyi területen Őszi: buza és rozs. Tavasz: zab, lenese és árpa, tavaszbuza, lóhere, haricska és kapásnövény összesen 100 hold. Réti széna készen betakarítva 50 holdnyi területen.

Értekezhetni: **Damokos Dénesnél**

(76. 1-2.)

Alsócsernátonban.

Tégla szükséglet.

A „Rudolf“-kórház építéséhez szükséges 250 ezer normál fali tégla.

Ajánlat tehető Keleti és Nagy építészeknél. Címe kiadóhivatalunkban.

(75. 2-2.)

Sz. 1350/903.

I.

Hirdetmény.

Márkosfalva község előljárósága a képviselő testületnek határozata alapján pályázatot hirdet, egy a községnek élővízzel való ellátása érdekében létesített Háromszékvármegye Alispánjának 10245. száma alatt engedélyezett vízárak gátja terve és költségvetésének elkészítésére.

Felkéretnek az érdeklődők, hogy ezen hirdetmény közzétételétől számított 30 nap alatt az előljárásnál jelentkezzenek a gátterv és költségvetés elkészítése érdekében.

A vonatkozó iratok a martonfalvi k. jegyzői irodán a hivatalos órák alatt tekinthetők meg, az építendő gát helyszínére nézve pedig a k.-bíró ad felvilágosítást.

Márkosfalván, 1905. június 27.

Az előljáróság.

Veress Péter, Czell József,
körjegyző. 73. 2-2. kisbíró.

Hirdetéseket
jutányos
áron felvé-
tetnek e
lap kiadó-
hiva-
talában.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érebetükkal, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmokönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom ércsarkokkal, miáltal azok tiszteletre tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzszerszények dohány-, cigarettá-, szivar- és névjegy-tárcák. Fü-
sűk, bajuszkefék. To-
vábbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolve-
rek, szemüvegek, he-
gedűhurok, evikke-
rek, olvasók, borotvák

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyv-
nyomdája, könyvkötészete,
papír-, írószer- és könyvke-
reskedés.

KÉZDIVASÁRHELYT.

a „Jancsó“-fele gyógytar mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étiszékeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg újonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek s olcsó árak mellett becsátok szíves rendelkezésre.